

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 57 0 Пс 077704 16 Рев
Бања Лука, 27.7.2017. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу које чине судија Роса Обрадовић, као предсједник вијећа, а судије Војислав Димитријевић и Горјана Попадић, као чланови вијећа, у правној ствари тужиоца А. д.о.о. Г., кога заступа пуномоћник Ј.Т., адвокат из Б.Л., против тужене РС коју заступа Правобранилаштво Републике Српске, сједиште замјеника Бања Лука, ради дуга, вриједност спора 10.500,00 КМ, одлучујући о ревизији тужиоца против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број: 57 0 Пс 077704 15 Пж од 23.12.2015. године, на сједници вијећа одржаној 27.7.2017. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 077704 10 Пс од 25.5.2015. године обавезана је тужена, да тужиоцу исплати на име измакле добити: износ од 179.966,94 КМ, са законском затезном каматом поближе означене изреком те пресуде као и да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 6.245,00 КМ, са законском затезном каматом од пресуђења па до исплате. Истом пресудом одбијен је као неоснован тужбени захтјев у дијелу у којем је тужилац тражио исплату дуга у износу од 2.240,91 КМ, са законском затезном каматом од 10.6.2008. године, као и захтјев за исплату трошкова поступка који представља разлику траженог и досуђеног.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број: 57 0 Пс 077704 15 Пж од 23.12.2015. године жалба тужене је уважена, а првостепена пресуда преиначена у побијаном досуђујућем дијелу тужбеног захтјева тако што се у том дијелу тужбени захтјев тужиоца одбија као неоснован. Истом пресудом тужилац је обавезан туженој на име трошкова поступка да исплати износ од 4.800,00 КМ, а захтјев за исплату трошкова поступка који представља разлику траженог и досуђеног је одбијен, а исто тако одбијен је као неоснован захтјев тужиоца за накнаду трошкова састава одговора на жалбу.

Тужилац је против другостепене пресуде изјавио ревизију због повреда одредаба парничног поступка и због погрешне примјене материјалног права, с приједлогом да се другостепена пресуда преиначи.

Тужени је у одговору на ревизију предложио да се иста одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој правној ствари је захтјев тужиоца којим тражи накнаду штете у виду измакле користи.

Наконведеног доказног поступка првостепени суд је утврдио: да су тужилац, као закупац и тужена, као закуподавац, закључили 10.6.2008. године уговор о закупу пољопривредног земљишта (у даљем тексту уговор о закупу); да је предмет уговора о закупу било пољопривредно земљиште укупне површине 107.899 м², у сврху обављања повртларске производње на период од 8 година уз уговорену једногодишњу закупнину у износу од 2.450,91 КМ; тужена се обавезала у року од 30 дана од дана закључења уговора о закупу уведе у посјед тужиоца; да тужилац није уведен у посјед закупљених некретнина; да је уговор о закупу између парничних странака закључен на основу одлуке о додјели у закуп број 04/1-012-1019/08 од 8.05.2008. године, која је 4.9.2014. године стављена ван снаге одлуком Владе Републике Српске број: 04/1-012-2-1994/14 од 4.9.2014. године; да је тужилац свој дио обавезе из уговора испунио плативши прву једногодишњу закупнину у износу од 2.240,91 КМ; висину измакле користи утврђене на основу вјештачења по вјештаку економске струке.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд закључује да је тужилац у смислу одредбе члана 124. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 и „Службени гласник Републике Српске“ број: 17/93, 3/96, 39/03, 74/04), био овлашћен да тражи испуњење уговорене обавезе, или раскид уговора, а у сваком случају има право на накнаду штете, па је примјеном одредби члана 155., члана 186. и члана 189. истога закона оцијенио као основан захтјев тужиоца за накнаду штете у виду измакле добити и одлучио као у првом ставу изреке првостепене пресуде. Дио захтјева који се односи на враћање плаћеног на име једногодишње закупнине, првостепени суд је одбио јер сматра да тужилац нема права на враћање датог по основу уговора који није раскинут.

Другостепени суд је након проведене расправе, поред утврђених чињеница пред првостепеним судом утврдио да је тужилац већ приликом закључења уговора о закупу знао да је предметно земљиште у власништву трећих лица, да тужилац није тражио нити извршење нити раскид уговора о закупу, па је одлучујући о жалби тужене против усвајајућег дијела првостепене пресуде исту преиначио тако да је и у том дијелу одбио постављени тужбени захтјев.

По оцјени другостепеног суда за основаност тужбеног захтјева у овој парници, према одредби члана 189. став 3. Закона о облигационим односима, тужилац је морао доказати да је и прије јуна 2008. године, када је закључен уговор о закупу, производио краставчиће у количини за коју би добио вриједност коју тражи тужилац у тужби, односно која му је досуђена, различито по годинама, те да би на тај начин према редовном току ствари основано могао очекивати остваривање прихода на исти начин и у спорном периоду у висини од 179.966,94 КМ. У конкретном случају тужилац је доказао да је имао уговорен

посао само за 2009. годину, а при томе је сво вријеме обављао своју дјелатност и није му једини приход био од сијања краставчића, па закључује да није ни претрпио штету.

Одлука другостепеног суда је правилна.

Према одредби члана 17. Закона о облигационим односима учесници у облигационим односима су дужни да изврше своју обавезу и одговорни су за њено испуњење. Опште правило о испуњењу и посљедицама неиспуњења, повјериочево право, а дужникова обавеза, садржано је у одредби члана 262. став 1. истога закона, по којем је повјерилац у облигационим односима овлаштен да од дужника захтијева испуњење обавезе, а дужник је дужан испунити обавезу савјесно у свему како она гласи.

Када једна страна у двостраном уговору не испуни своју доспјелу обавезу, друга страна има право да захтијева испуњење уговора, што би се у конкретном случају односило на захтјев тужиоца за предају у посјед предметног пољопривредног земљишта или право на раскид уговора због неиспуњења. У оба случаја страна према којој обавеза није испуњена, овлаштена је да захтијева и накнаду проузроковане штете. Право тужиоца је да у смислу члана 124. Закона о облигационим односима је да бира да ли ће тражити раскид уговора и поврат исплаћене закупнине или испуњење уговора, јер када дође до повреде уговора неиспуњењем или закашњењем у испуњењу, уговор самим тим не престаје, а у смислу одредби чланова 295. до 393. истога закона. Према томе, усљед повреде уговора права повјериоца и обавезе дужника и даље постоје као примарне уговорне обавезе, с тим што се јавља и нова обавеза која се састоји у накнади проузроковане штете, тако да се не мијења идентитет облигације, него се мијења садржај обавезе.

У смислу наведене законске одредбе за настанак обавезе накнаде штете из предметног уговора о закупу пољопривредног земљишта, није довољно закашњење у испуњењу, нити неиспуњење уговорне обавезе, већ је потребно одлучити о даљој судбини уговора, испуњење или раскид уговора, јер право на накнаду штете зависи од примарних повјериочевих права и дужникових обавеза које проистичу из уговора, изузев када испуњење обавезе постане немогуће или када дужник одбије да испуни обавезу, у ком случају накнада штете може у потпуности ступити на мјесто уговорне обавезе, по ком основу тужилац није тражио накнаду предметне штете нити је у том правцу проводио доказе.

Имајући у виду напријед наведено неоснован је ревизиони приговор да уговор о закупу није цијењен у складу са одредбом члана 8. Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Српске" број: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13), јер и нижестепени судови прихватају постојања овога уговора, односно да исти производи права и обавезе за уговорне стране. Међутим, право на накнаду штете које је предмет овога уговора могуће је остварити само под условом да је тражено испуњење или раскид уговора, што у конкретном примјеру није случај.

Наиме, подношењем предметне тужбе, насупрот другачијем ставу изнесеном у ревизији, није тражено испуњење уговора, с обзиром да није тражено испуњење основне обавезе туженог да преда у посјед предметног земљишта, већ је тражена накнада штете. Под тражењем испуњења подразумева се предузимање конкретних правних радњи, које су у

овом случају изостале. Чињеница да је свједок Р.Г. потврдио да га је тужилац као члана комисије контактирао телефонски, без садржаја тог контакта, а нити овлаштења тога свједока да у име туженог испуни уговор о закупу предајом у посјед земљишта, не представља ни по оцјени овога Врховног суда радњу којом је тужилац тражио испуњење уговора о закупу.

Према томе, а као што је већ речено, захтјеву за накнаду штете, као супсидијарном захтјеву, у смислу одредбе члана 124. Закона о облигационим односима, није претходио захтјев за извршење или раскид уговора, што предметну тужбу чини неоснованом. Код оваквог стања ствари уопште није од значаја висина штете, којом се другостепени суд бави, а ревизија оспорава, па стога и нема потребе да се овим питањем бави овај Врховни суд, јер није од значаја за основаност ревизије.

Имајући у виду наведено ревизија тужиоца се указује као неоснована, па је одлучено као у изреци ове пресуде на основу одредбе члана 248. Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Српске" број: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13).

Предсједник вијећа
Роса Обрадовић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић